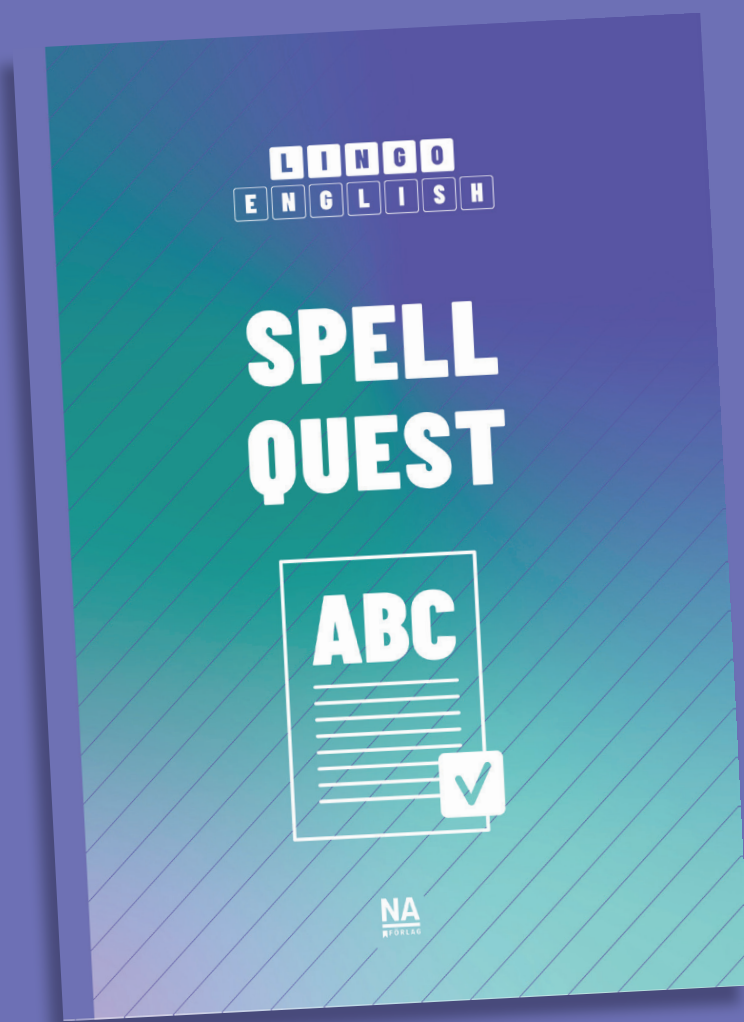

LÄRARHANDLEDNING

INLEDNING

Engelsk stavning blir säkrare när eleven får möta ord många gånger och arbeta aktivt med hur de är uppbyggda. Det räcker inte att bara se den korrekta stavningen. Eleven behöver undersöka orden, upptäcka mönster, pröva själv och kontrollera resultatet. På så sätt utvecklar eleven strategier som kan användas även när nya ord ska stavas.

Det är denna tanke som ligger till grund för Spell Quest. Eleverna får leta efter bokstavsgrupper, fylla i bokstäver som saknas, bygga ord och rätta fel. De får också använda orden i ledtrådar och meningar. Arbetet går stegvis från att titta noga på ordens form till att självständigt kunna kontrollera en stavning.

Stavning behöver undervisas och tränas

Engelska ord stavas inte alltid som de låter. Det räcker därför inte att eleven lyssnar och gissar. Eleven behöver lära sig att se återkommande bokstavsgrupper, stavningsmönster och orddelar.

Svenska forskningssammanställningar om skrivundervisning lyfter fram värdet av tydlig stavningsträning. Träningen ger bäst stöd när den kopplas till ordförråd och eget skrivande (Skolforskningsinstitutet, 2024). Därför arbetar Spell Quest både med ordens form och med hur orden används.

Målet är inte att eleven ska kunna en lång lista med ord utantill. Målet är att bygga upp sätt att tänka som fungerar även med nya ord. Eleven ska veta vad som går att upptäcka och vad som behöver kontrolleras.

Att se orden tydligt

En elev kan känna igen ett ord utan att ha sett varje bokstav. Det fungerar vid snabb läsning, men kan leda till fel när ordet ska skrivas. Stavning kräver en mer noggrann blick.

I Block 1 letar eleven efter bokstavsgrupper, saknade bokstäver och små skillnader mellan två stavningar. Frågor som dessa blir viktiga: Vilka bokstäver återkommer? Var sitter mönstret? Vad skiljer orden åt?

Svenska studier visar att undervisningen behöver ta hänsyn till vad eleven har svårt med. Vissa behöver mer stöd i att koppla ljud till bokstäver. Andra behöver träna mer på ordens skriftbild och återkommande mönster (Gustafson, Ferreira och Rönnberg, 2007). Spell Quest ger plats för båda delarna.

Mängdträning ger många möten med ord

Stavning blir säkrare när den används. Eleven behöver möta många ord och arbeta med dem flera gånger. Mängdträning är därför en viktig del av Spell Quest.

Mängdträningen har ett tydligt syfte. Eleven tittar, jämför, skriver och kontrollerar. I en övning ligger fokus på bokstavsgrupper. I en annan gäller det ändelser eller sammansatta ord. I en kort text behöver eleven se både ordet och meningen runt omkring.

De många uppgifterna hjälper också läraren att se hur eleven tänker. Ett rätt svar kan ibland vara en gissning. När samma sätt att tänka återkommer blir det lättare att se om eleven har förstått ett mönster och kan använda det i ett nytt ord.

Repetition med variation

I varje block återkommer flera övningsformat. Eleven känner igen arbetssättet i till exempel Choose and check, Fix the text och Quest bingo. Orden och svårigheterna är däremot nya.

Den igenkänningen är viktig. Eleven behöver inte börja om med en helt ny instruktion på varje sida. Mer uppmärksamhet kan läggas på orden och på den stavningsfråga som tränas.

Repetition fungerar bäst när den sprids över tid. Det är därför inte nödvändigt att göra många sidor under samma lektion. En sida kan följas av en kort gemensam övning. Några dagar senare kan läraren återkomma till två eller tre ord eller ett mönster som klassen behöver möta igen.

Att själv försöka skriva ordet

Det är lättare att känna igen ett ord än att skriva det själv. Därför behöver eleven få möjlighet att minnas stavningen. I Spell Quest saknas ibland bokstäver. I andra uppgifter ligger bokstäverna i fel ordning eller så ska eleven välja mellan två former.

Ledtrådar och mönsterboxar ger stöd, men eleven behöver ändå fatta ett eget beslut. Efteråt skrivs hela ordet. Då får eleven både pröva sin kunskap och kontrollera resultatet.

Svensk interventionsforskning visar att återkommande och tydligt upplagd träning kan ge förbättringar i både läsning och stavning (Wolff och Gustafsson, 2022). För läraren blir frågan därför inte hur mycket som hinns med vid ett enda tillfälle, utan hur kunskapen kan få återkomma.

Ordlek som språkligt arbete

Ordleken är en viktig del av Spell Quest. Word scramble, bingo, korsord och dolda meddelanden skapar variation. Samtidigt tränar de eleven att arbeta noggrant med bokstäver och ord.

I ett bokstavspussel måste alla bokstäver finnas med och ligga på rätt plats. I ett korsord behöver stavningen passa med de korsande orden. I bingo återkommer flera sorters stavningsuppgifter i en form som gör det naturligt att fortsätta.

Den lekfulla formen ger eleven en tydlig anledning att vara noggrann. Men momentet räcker inte ensamt. Läraren kan be eleverna förklara hur de löste uppgiften, jämföra två svar eller skriva det färdiga ordet en gång till. Då blir strategin synlig.

Att jämföra och rätta

Många felstavningar ser nästan rätt ut. Eleven behöver därför träna på att se små skillnader. I Choose and check jämförs två stavningar. I Fix the text och Spell Check letar eleven efter bokstäver som saknas, har lagts till eller hamnat i fel ordning.

Det viktiga är att ta reda på vad som blev fel. Gäller det en bokstavsgrupp, ett mönster, en ändelse eller hur två ord har satts ihop? När felet får ett namn blir det lättare att veta vad som ska kontrolleras nästa gång.

Eleven ska alltid få avsluta med den korrekta stavningen. I boken skriver eleven om ordet och använder det ibland i en mening eller i sin Quest note. Läraren kan också låta eleven markera den del som ändrades och sedan skriva ordet igen utan att titta.

Från ord till mening

Stavningsarbetet blir mer meningsfullt när eleven också använder ordet i ett sammanhang. Därför går Spell Quest vidare från enskilda ord till ledtrådar, meningar och korta texter. I Block 4 möter eleven även ord som låter eller ser lika ut. Då måste hela meningen läsas.

När eleven skriver en egen mening blir både stavningen och betydelsen viktiga. När eleven formulerar en ledtråd behöver ordets betydelse bearbetas ännu en gång. Ordet blir en del av elevens engelska och inte bara ett svar i en övning.

Korta samtal kan fördjupa arbetet. Vad betyder ordet här? Vilken annan mening kan ordet användas i? Vad i meningen visar vilket ord som passar? På så sätt blir stavningen en del av den övriga engelskundervisningen.

En progression mot självständig stavningskontroll

De fyra blocken följer en tydlig väg. Först tränar eleven på att se hur ordet är byggt. Steg för steg får eleven sedan ta större ansvar för att välja en strategi och kontrollera sitt svar.

Block 1: Look Closer Eleven tittar noga på bokstavsgupper, saknade bokstäver och stavningar som nästan är lika.

Block 2: Spot the Pattern Eleven jämför ord och använder stavningsmönster för att sortera och komplettera.

Block 3: Word Builders Eleven arbetar med basord, ändelser, pluralformer, verbformer och sammansatta ord.

Block 4: Spell Check Eleven använder flera strategier, läser hela meningen och rättar ord som har blivit fel.

Reflektion gör strategierna synliga

Quest note, Final quest och Reflection hjälper eleven att stanna upp. Eleven får använda ett ord igen, samla det som är viktigt och fundera över vad som fungerar.

Reflektionen hjälper också läraren. Ett rätt svar visar inte alltid hur eleven tänkte. Ett samtal kan visa om eleven såg ett mönster, använde sammanhanget eller bara gissade. Då blir det lättare att välja nästa steg.

Arbetsboken som en del av undervisningen

Spell Quest fungerar för enskilt arbete, men boken blir starkare när den ingår i undervisningen. En kort gemensam start kan visa hur ett ord granskas. Samtal i par kan låta eleverna jämföra sina val. En avslutning på tavlan kan samla ord eller mönster som behöver återkomma.

Målet är att eleven ska få flera användbara stavningsverktyg. Eleven ska kunna titta noga, känna igen delar, använda betydelsen och kontrollera sitt eget skrivande. Med många väl valda möten med ord kan stavningen stegvis bli säkrare och mer självständig.

SÅ ÄR SPELL QUEST UPPBYGGD

Spell Quest är indelad i fyra block som för eleven från att upptäcka delar i ord till att kontrollera stavningen mer självständigt. Varje block omfattar 16 sidor och följer samma grundstruktur. Eleven känner därför igen hur arbetet är ordnat, samtidigt som orden och stavningsfrågorna förändras.

Blocken är tänkta att användas i ordning eftersom varje del bygger vidare på tidigare strategier. Det betyder inte att alla elever behöver arbeta i samma takt. Läraren kan stanna längre i ett block, välja ut vissa sidor för gemensamt arbete eller återvända till en övningstyp som behöver repeteras.

Fyra block med tydlig progression

Block 1: Look Closer

I det första blocket tränar eleven på att se ordens form. Eleven letar efter bokstavsgrupper, fyller i bokstäver som saknas, jämför stavningar som nästan är lika, ordnar bokstäver och rättar fel i meningar. Tyngdpunkten ligger på att sakta ner och granska hela ordet.

Block 2: Spot the Pattern

I det andra blocket flyttas uppmärksamheten till stavningsmönster som återkommer i flera ord. Eleven får hitta, komplettera och sortera ord efter mönster. Mönstren förekommer också inuti längre ord. På så sätt kan ett ord som eleven redan känner till ge stöd när ett nytt ord ska stavas.

Block 3: Word Builders

I det tredje blocket undersöker eleven hur ord byggs. Arbetet omfattar basord, ändelser, pluralformer, verbformer och sammansatta ord. Eleven får både sätta ihop och dela upp ord. Det gör det lättare att kontrollera att alla delar finns med och är rätt stavade.

Block 4: Spell Check

I det sista blocket samlas strategierna från hela boken. Eleven söker efter saknade, extra, omkastade eller utbytta bokstäver. Här ingår också ord som låter eller ser lika ut. För att välja rätt behöver eleven ibland läsa hela meningen och använda sammanhanget.

Progressionen innebär inte att ett arbetssätt lämnas bakom när nästa block börjar. Eleven fortsätter att titta noga, jämföra och använda kända delar. Skillnaden är att fler strategier efter hand behöver användas tillsammans.

En fast struktur inom varje block

Varje block har samma yttre ram: ett startuppslag, tolv övningar, en Final quest och en Reflection. Den återkommande formen hjälper eleven att förstå var i arbetet hen befinner sig och vad som väntar närmast.

Startuppslaget visar uppdraget

Blocket inleds med en kort presentation av nästa uppdrag. Där står också vad eleven kommer att träna på och vilka övningar som ingår. Läraren kan använda uppslaget för att skapa en gemensam förståelse och lyfta några ord eller begrepp innan arbetet börjar.

Tolv övningar med återkommande arbetssätt

Efter startuppslaget följer tolv övningar. I de tre första blocken återkommer de sex första övningsformaten med nya ord under den andra halvan av blocket. Eleven möter alltså en bekant arbetsform, men behöver använda den med nytt språk innehåll. I Block 4 varierar övningarna mer eftersom delen samlar flera sätt att kontrollera stavning.

Flera uppgiftstyper återkommer också mellan blocken. Choose and check tränar noggrann jämförelse. Fix the text för över stavningsarbetet till meningar och korta texter. Bingo, Word scramble och korsord ger repetition i en lekfull form. Formerna känns igen, men orden och svårigheterna förändras.

Quest note fördjupar övningen

På många övningssidor finns en Quest note. Där får eleven återvända till ett ord från uppgiften och göra något mer med det. Det kan vara att skriva en mening eller en ledtråd, markera en viktig orddel eller jämföra en felaktig och en korrekt stavning. Quest note är därför en kort fortsättning på övningen, inte en fristående extrauppgift.

Final quest samlar blockets strategier

Övning 13 är blockets Final quest. Här möter eleven en större uppgift där flera av blockets strategier behöver användas tillsammans. Eleven får till exempel reparera en text, bygga ord eller lösa ett dolt meddelande. Uppgiften avslutas med att orden används i en egen ledtråd, instruktion eller ett kort meddelande.

Reflection synliggör vad eleven kan

Övning 14 är en Reflection. Eleven får ta ställning till vad hen kan göra, välja vilka stavningsverktyg som varit mest användbara och samla ord i en egen word bank. Eleven väljer också vad som behöver tränas vidare. Sidan kan användas som underlag för ett kort samtal mellan lärare och elev.

Läraren styr tempo och arbetssätt

Boken kan användas en sida i taget och passar för enskilt arbete, arbete i par och gemensamma genomgångar. Den tydliga strukturen gör det lätt att planera korta stavningspass, men lämnar utrymme för läraren att anpassa takten och lägga in mer muntlig träning, repetition eller fördjupning där det behövs.

DIDAKTISKA PRINCIPER BAKOM ARBETSSÄTTET

Spell Quest bygger på några återkommande didaktiska principer. Eleven behöver få veta vad hen ska titta efter, arbeta aktivt med orden och möta samma kunskap flera gånger. Arbetsboken ger en tydlig struktur, men lärarens undervisning hjälper eleven att förstå hur strategierna ska användas.

Svenska forskningssammanställningar betonar värdet av tydlig stavningsundervisning som kopplas till ordförråd och eget skrivande (Skolforskningsinstitutet, 2024; Taube, Fredriksson och Olofsson, 2015). Principerna nedan kan användas både vid en gemensam genomgång och när läraren stöttar en enskild elev.

Tydlig undervisning före eget arbete

Visa hur strategin används

En instruktion berättar vad eleven ska göra. När läraren visar hur hen själv tänker blir strategin tydlig. Innan eleverna börjar kan läraren därför gå igenom ett exempel och sätta ord på det som behöver uppmärksammas.

I Choose and check kan läraren jämföra message och mesage på tavlan: Vilken del är lika? Var finns skillnaden? Hur kan hela ordet kontrolleras? I Word Builders kan läraren visa hur ett längre ord delas upp i ett basord och en ändelse. En sådan genomgång behöver vara kort, men den ska göra strategin synlig.

Fokusera på en stavningsfråga i taget

Varje övning har ett huvudsakligt fokus. Det kan vara en bokstavsgrupp, ett stavningsmönster, en ändelse eller ett vanligt fel. Läraren kan hjälpa eleven genom att tydligt benämna vad sidan tränar och återkomma till samma fråga under arbetet.

Nya ord kan förstås behöva förklaras, men allt på sidan behöver inte undervisas samtidigt. När fokus hålls tydligt blir det lättare för eleven att upptäcka vad som kan användas även i andra ord.

Minska stödet stegvis

I början kan läraren visa och tänka högt. Därefter kan klassen lösa ett exempel tillsammans innan eleven arbetar själv. Bokens clue boxes, word banks och ordpar ger stöd under arbetet. Stödet kan minskas när eleven börjar se vad som ska kontrolleras utan hjälp.

Målet är inte att eleven alltid ska klara uppgiften utan stöd. Målet är att stödet ska leda vidare till ett mer självständigt sätt att arbeta. Final quest visar om eleven kan välja och kombinera strategier när uppgiften inte längre pekar ut varje steg.

Eleven behöver arbeta aktivt med orden

Stavning lärs inte enbart genom att eleven ser korrekta ord. Eleven behöver själv undersöka, skriva, kontrollera och rätta. Därför växlar Spell Quest mellan uppgifter där ord känns igen och uppgifter där stavningen måste tas fram eller byggas.

Se mönster som kan användas igen

Ett enskilt ord kan läras utantill, men ett mönster kan ge stöd i flera ord. När eleven ser att night, light och bright har samma slut blir det lättare att undersöka ett nytt ord med samma mönster. På samma sätt kan kunskap om basord och ändelser hjälpa eleven att kontrollera längre ord.

Mönster ska användas som ledtrådar, inte som regler som alltid ger rätt svar. Engelskan innehåller undantag. Eleven behöver därför både känna igen det bekanta och kontrollera hela ordet.

Försöka först och kontrollera sedan

Det är lättare att välja ett ord som ser rätt ut än att skriva det utan förlaga. Eleven behöver därför ibland försöka skriva ordet ur minnet. Därefter kan svaret jämföras med en ordlista, en clue box eller den korrekta formen.

Kontrollen är en del av lärandet. Eleven kan ringa in den del som blev svår, skriva hela ordet korrekt och sedan försöka en gång till utan att titta. På så sätt avslutas arbetet med en korrekt stavning.

Jämföra stavningar noggrant

När två stavningar ser nästan likadana ut behöver eleven rikta blicken mot små skillnader. Det räcker inte att säga att det ena ordet är rätt. Eleven bör också kunna visa vilken bokstav som saknas, har lagts till eller har hamnat på fel plats.

Jämförelsen kan göras muntligt, på tavlan eller genom att eleven markerar den del som skiljer orden åt. När skillnaden blir synlig får eleven något konkret att kontrollera nästa gång.

Använda fel för att förstå vad som behöver tränas

Ett fel visar inte bara att svaret blev fel. Det kan också visa vad eleven behöver uppmärksamma. En saknad bokstav, en osäker ändelse och ett sammanblandat ord kräver olika slags stöd. Studier visar att undervisningen behöver anpassas efter om svårigheten främst gäller ljud och bokstäver eller ordens skriftbild och mönster (Gustafson, Ferreira och Rönnberg, 2007).

Läraren kan därför fråga hur eleven tänkte innan svaret rättas. När orsaken har blivit tydlig skriver eleven den korrekta formen. Felet blir då ett underlag för nästa förklaring eller repetition.

Kunskapen behöver återkomma och användas

Repetera med nya ord och uppgifter

Repetition betyder inte att exakt samma sida ska göras om. Eleven kan möta samma bokstavsgrupp eller strategi i ett nytt ord, en annan övning eller en kort gemensam aktivitet. Då behöver kunskapen användas på nytt i stället för att ett tidigare svar kopieras.

Återkomsten kan vara kort. Läraren kan ta upp två eller tre ord från en tidigare lektion, låta eleverna förklara ett mönster eller skriva ett ord utan att titta. Svensk interventionsforskning visar att tydligt upplagd träning som återkommer över tid kan stärka både läsning och stavning (Wolff och Gustafsson, 2022).

Använd orden i meningar och korta texter

Ett ord behöver både stavas och förstås. Därför går arbetet vidare från enskilda ord till ledtrådar, meningar och korta texter. Sammanhanget blir särskilt viktigt när två ord låter lika eller när flera stavningar ser möjliga ut.

När eleven skriver en egen mening behöver ordets betydelse och stavning fungera tillsammans. Läraren får samtidigt möjlighet att se om eleven kan använda ordet och inte bara känna igen det i arbetsboken.

Samtala om hur orden är byggda

Korta samtal gör elevens strategi synlig. Elever kan jämföra svar i par och förklara vad de tittade på. Läraren kan fråga: Vilken del av ordet hjälpte dig? Vad jämförde du med? Hur kontrollerade du att ordet passar i meningen?

Samtalet behöver inte ta lång tid. Några väl valda frågor kan visa om eleven har upptäckt ett mönster eller bara gissat. Svaren hjälper läraren att avgöra om klassen kan gå vidare eller behöver ett nytt exempel.

Reflektera och välja nästa steg

Quest note och Reflection ger eleven tid att stanna upp och se vad som har fungerat.

Eleven får använda ett ord igen, välja användbara stavningsverktyg och formulera vad som behöver tränas vidare.

Reflektionen är inte ett prov. Den blir mest användbar när läraren kopplar elevens svar till det arbete som faktiskt har gjorts. Om eleven säger sig kunna hitta mönster kan läraren be om ett exempel. Om ett visst fel återkommer kan nästa övning eller genomgång riktas mot just det.

Läraren håller ihop arbetet

Arbetsboken ger mängdträning, progression och återkommande övningsformer. Läraren gör undervisningen sammanhängande genom att tydliggöra dagens fokus, lyssna på hur eleverna tänker och planera vad som behöver återkomma. Då blir varje sida en del av ett längre arbete mot säkrare och mer självständig stavning.

PLANERA OCH GENOMFÖRA UNDERVISNINGEN

Spell Quest kan användas i korta återkommande stavningspass, som en del av en längre engelsklektion eller inom ett tema. De tydliga instruktionerna, återkommande övningsformerna och stödet på sidorna gör att eleverna efter en gemensam start ofta kan arbeta vidare på egen hand. Lärarens viktigaste uppgift är att peka ut dagens stavningsfokus, hjälpa eleverna att använda en strategi och se till att kunskapen återkommer.

Det här avsnittet ger färdiga upplägg som kan användas direkt. Tiderna är ungefärliga. Anpassa antal sidor och gemensamma moment efter gruppen. En sida som kräver mycket resonemang kan få ta ett helt pass, medan två kortare övningar ibland kan kombineras.

Tre sätt att använda Spell Quest

Korta återkommande pass: Arbeta i 10 till 20 minuter en eller två gånger i veckan. Den här formen passar när stavningen ska få en tydlig plats utan att ta över hela engelsklektionen.

Ett längre arbetspass: Lägg 30 till 45 minuter på en gemensam start, arbete i boken, jämförelse i par och en kort avslutning. Formen passar när en ny strategi introduceras eller när eleverna behöver mer stöd.

Ett tema eller arbetsområde: Använd strategin från Spell Quest på ord som klassen möter i engelskan eller i ett annat ämne. Eleverna kan samla ämnesord, bygga en word bank, skriva ledtrådar och skapa egna kontrolluppgifter.

En återkommande lektionsrytm

Eleverna blir snabbt självständigare när lektionerna följer en enkel rytm. Samma struktur kan användas oavsett block och övningstyp.

Del	Vad händer	Lärarens fokus
Start	Säg vad sidan tränar och visa ett exempel.	Benämna strategin och tänk högt.
Arbete	Eleverna arbetar själva eller i par.	Lyssna på hur de tänker och ge kort stöd.
Kontroll	Svar jämförs och fel rättas.	Låt eleven visa vad som ändrades.
Avslutning	Ett ord, mönster eller en strategi samlas.	Bestäm vad som ska återkomma nästa gång.

Färdiga lektionsupplägg

Kort stavningspass på 10 till 15 minuter

Det korta passet fungerar bäst när eleverna känner igen övningstypen.

Välj en tydlig del av en sida eller använd passet för repetition.

Tid	Arbetsgång	Praktiskt genomförande
2 min	Sätt fokus	Skriv ett exempelord på tavlan och markera dagens bokstavsgrupp, mönster eller orddel.
6 till 8 min	Arbeta	Eleverna löser en avgränsad uppgift. Säg i förväg hur långt de ska arbeta.
3 min	Kontrollera	Gå igenom två eller tre svar. Be eleverna visa vilken del av ordet de kontrollerade.
1 min	Spara ett ord	Eleverna skriver ett ord i sin Quest note eller i en egen word bank.

Passar särskilt för: Find the letter groups, Fill the word, Find the pattern, Choose and check, Find the word parts och Check the word.

Arbetspass på 25 minuter

Tid	Arbetsgång	Praktiskt genomförande
5 min	Gemensam start	Läs rubrik och instruktion. Lös den första uppgiften tillsammans och sätt ord på strategin.
12 min	Eget arbete	Eleverna arbetar med sidan. Den som fastnar börjar med orden eller ledtrådarna i stödytan.
5 min	Jämför i par	Eleverna jämför två utvalda svar och förklarar en skillnad eller ett mönster.
3 min	Avsluta	Samla ett ord på tavlan. Låt eleverna säga vad de kontrollerade.

Om tiden blir knapp: Avsluta den centrala uppgiften och spara Quest note till nästa pass. Det är bättre att kontrollera några svar ordentligt än att skynda igenom hela sidan.

Längre arbetspass på 40 minuter

Tid	Arbetsgång	Praktiskt genomförande
5 min	Aktivera	Repetera två ord eller en strategi från föregående pass.
7 min	Modellera	Visa dagens nya uppgift. Tänk högt och låt klassen hjälpa till med ett exempel.
15 min	Arbeta	Eleverna arbetar själva. Läraren samlar en mindre grupp som behöver en ny genomgång.
8 min	Jämför och rätta	Eleverna jämför svar i par. Välj sedan några ord för gemensam kontroll.
5 min	Använd orden	Gör Quest note, skriv en mening eller skapa en ledtråd med ett av orden.

Fördjupat pass på 50 till 60 minuter

Det längre passet passar när Spell Quest kombineras med muntligt arbete, skrivande eller ett tema. Låt arbetsboken ge stavningsfokus och använd resten av lektionen till att flytta kunskapen till nya ord.

Tid	Arbetsgång	Praktiskt genomförande
10 min	Gemensam undervisning	Visa strategin med ett ord från boken och ett ord från klassens aktuella arbetsområde.
15 min	Arbete i boken	Eleverna gör en sida eller en tydligt avgränsad del.
10 min	Paraktivitet	Eleverna förklarar ord, ger ledtrådar eller kontrollerar en kamrats stavning.
15 min	Tillämpning	Eleverna använder strategin på en ny ordlista, i meningar eller i en kort text.
5 min	Gemensam avslutning	Samla vilka strategier som fungerade och vilka ord som behöver återkomma.

Så väljer du sidor till ett pass

När en strategi är ny: Välj en sida med tydlig stödstruktur, till exempel en clue box, pattern box, word parts box eller spell-check box. Arbeta gemensamt med det första exemplet.

När eleverna behöver repetition: Välj en senare sida med samma övningsformat. Eleverna känner igen arbetsgången men behöver använda strategin med nya ord.

När klassen behöver mer samtal: Välj Choose and check, Sort the words, Odd one out eller en uppgift där eleverna kan motivera sina val.

När stavningen ska användas i sammanhang: Välj Fix the text, Quest note eller en uppgift där eleverna skriver en ledtråd eller mening.

När flera strategier ska samlas: Använd Final quest. Ge tid för gemensam återkoppling och följ gärna upp med Reflection.

Arbeta med ett helt block under fyra veckor

Ett block omfattar en introduktion, tolv övningar, Final quest och Reflection. Följande rytm passar om klassen har två kortare Spell Quest-pass i veckan eller ett längre pass där två till fyra sidor hinns med.

Vecka	Innehåll	Undervisningens tyngdpunkt
1	Blockstart och övning 1 till 3	Introducera blockets mål. Visa den centrala strategin och skapa en gemensam ordbank.
2	Övning 4 till 6	Låt eleverna använda strategin i nya format. Stanna vid hur svaren kontrolleras.
3	Övning 7 till 10	Återkom till strategin med nya ord. Låt eleverna förklara för varandra.
4	Övning 11 och 12 samt Final quest och Reflection	Samla strategierna, rätta noggrant och välj vad som behöver repeteras.

Förslag på terminsplanering

Planeringen nedan omfattar 18 veckor och bygger på två korta pass eller ett längre pass per vecka. Den ger alla fyra block ungefär lika mycket tid. Om Spell Quest används under ett helt läsår kan varje rad i veckoplaneringen i stället motsvara två veckor.

V	Fokus	Förslag på arbete	Att följa upp
1	Start och arbetssätt	Läs om bokens upplägg. Modellera hur ett ord undersöks, skrivs och kontrolleras.	Notera vilka elever som behöver mycket stöd för att komma i gång.
2	Block 1 övning 1 till 3	Bokstavsgrupper, saknade bokstäver och noggrann jämförelse.	Kan eleven rikta blicken mot en bestämd del av ordet?
3	Block 1 övning 4 till 6	Bokstavsordning, fel i text och repetition genom Quest bingo.	Kan eleven förklara vad som blev fel?
4	Block 1 övning 7 till 10	Samma arbetssätt med nya ord.	Använder eleven stödet på sidan utan att vänta på hjälp?
5	Block 1 övning 11 till 14	Fix the text, repetition, Final quest och Reflection.	Välj två ord eller strategier som ska återkomma.
6	Block 2 övning 1 till 3	Introducera stavningsmönster och hur ord kan ge stöd åt varandra.	Kan eleven hitta och markera mönstret?
7	Block 2 övning 4 till 6	Sortera ord, rätta mönster och repetera.	Kan eleven motivera varför ord hör ihop?
8	Block 2 övning 7 till 10	Nya mönster och nya ord med kända arbetsformer.	Kan eleven använda ett mönster i ett nytt ord?
9	Block 2 övning 11 till 14	Textkontroll, Final quest och Reflection.	Samla mönster som klassen behöver möta igen.
10	Block 3 övning 1 till 3	Basord, tillagda delar och ändelser.	Kan eleven dela upp ett ord i användbara delar?
11	Block 3 övning 4 till 6	Förändra ord, rätta ordbyggen och repetera.	Behåller eleven basordets stavning när ordet byggs ut?
12	Block 3 övning 7 till 10	Nya orddelar, ändelser och sammansatta ord.	Kan eleven kontrollera att alla delar finns med?

V	Fokus	Förslag på arbete	Att följa upp
13	Block 3 övning 11 till 14	Textkontroll, Final quest och Reflection.	Välj ordbyggen för senare repetition.
14	Block 4 övning 1 till 3	Typer av stavfel och systematisk kontroll av hela ordet.	Kan eleven ange om en bokstav saknas, är extra eller ligger fel?
15	Block 4 övning 4 till 6	Ord som avviker, fel i text och Word scramble.	Kontrollerar eleven mer än ordets början?
16	Block 4 övning 7 till 10	Förväxlingsord, sammanhang, kontrollstrategier och korsord.	Använder eleven hela meningen för att välja ord?
17	Block 4 övning 11 till 14	Textkontroll, Final quest och Reflection.	Vilka strategier väljer eleven utan stöd?
18	Samla och återanvänd	Repetera utvalda ord, gör en gemensam word bank och låt eleverna visa två strategier.	Planera fortsatt träning utifrån elevernas återkommande fel.

Temaundervisning med Spell Quest

Ett tema blir mest användbart när stavningsstrategin fortfarande är tydlig. Välj därför först vad eleverna ska träna, till exempel bokstavsgupper, mönster, ändelser eller kontroll av hela ord. Lägg sedan till ett begränsat antal ord från temat.

Tema Orddetektiver

Bokens uppdragsform kan utvecklas till ett gemensamt detektivtema. Eleverna samlar ledtrådar, granskar skadade ord och skriver egna meddelanden till en annan grupp.

- Välj åtta till tolv ord från det aktuella blocket.
- Låt eleverna markera den del av ordet som hjälper dem att kontrollera stavningen.
- Eleverna skriver egna ledtrådar utan att använda själva ordet.
- Avsluta med ett klasspussel, ett korsord eller ett dolt meddelande.

Tema Ord från vårt arbetsområde

Samla ord som eleverna redan möter i engelskan eller i ett annat ämne. Välj bara ord som gruppen behöver använda. Eleverna bearbetar orden med den strategi som hör till det aktuella Spell Quest-blocket.

Tema Klassens word bank

Bygg en gemensam word bank under terminen. Orden kan sorteras efter stavningsmönster, orddelar eller ämnesområde. Återkomma till några ord varje vecka i en kort muntlig eller skriftlig repetition. Rensa inte bort svåra ord när ett tema avslutas. Flytta dem till en lista med ord som behöver återkomma.

Tema Skapa en egen questsida

När eleverna känner igen bokens övningsformat kan de skapa en egen sida. Begränsa uppgiften till ett format, till exempel Choose and check, Fill the word eller Fix the text. Eleven lämnar också en tydlig instruktion och en separat lösning till läraren. En kamrat provar sidan och markerar om instruktionen gick att följa.

Block	Så bearbetas temaorden	Exempel på elevuppgift
Look Closer	Markera bokstavsgupper och jämför ord som nästan ser lika ut.	Ringa in en återkommande bokstavsgrupp och skriv ordet igen.
Spot the Pattern	Sortera ord efter ett gemensamt stavningsmönster.	Hitta två ord som kan hjälpa dig att minnas ett tredje.
Word Builders	Dela upp ord i basord, ändelser eller två sammansatta delar.	Visa hur ordet är byggt och skapa ett nytt ord med samma del.
Spell Check	Kontrollera ord bokstav för bokstav och använd meningen som stöd.	Skapa en felstavning, byt med en kamrat och förklara rättningen.

Kombinera med andra ämnen

Spell Quest kan ge språkligt stöd i andra ämnen, men stavningsarbetet ska ha ett avgränsat mål. Välj hellre åtta viktiga ämnesord som bearbetas ordentligt än en lång lista som eleverna bara skriver av.

Ämne	Möjlig koppling	Konkret aktivitet
Svenska och svenska som andraspråk	Jämför hur ord delas upp, hur ändelser används och hur stavningen kan kontrolleras.	Välj några svenska och engelska ord. Markera basord och ändelser och samtala om vad som fungerar lika eller olika.
NO	Bearbeta centrala ord från ett område om till exempel djur, natur, kroppen, material eller rymden.	Skapa en word bank med engelskt ord, enkel engelsk förklaring och markerad stavningsledtråd.
SO och geografi	Arbeta med platser, riktningar, kartord, naturtyper eller ord från ett land som studeras.	Skriv korta ledtrådar till en karta. Kamraten hittar platsen och kontrollerar nyckelorden.
Matematik	Samla engelska ord för tal, former, mått och problemlösning när de redan används i engelskundervisningen.	Sortera ord, markera mönster och skriv en enkel instruktion där orden behövs.
Bild	Koppla ordens betydelse till en bild utan att stavningsfokus försvinner.	Gör illustrerade ordkort. Markera den del av ordet som behöver särskild uppmärksamhet.
Idrott och hälsa	Arbeta med rörelseord, kroppsord och korta instruktioner på engelska.	Skriv tre tydliga instruktioner. Byt med en grupp som följer dem och kontrollerar nyckelorden.
Slöjd samt hem- och konsumentkunskap	Använd ord för material, redskap, handlingar och arbetsordning.	Skriv en kort steglista på engelska och kontrollera fem utvalda ämnesord med en Spell Quest-strategi.

Fyra frågor före ett ämnesövergripande arbete

- Vilken stavningsstrategi ska eleverna använda?
- Vilka åtta till tolv ord är viktigast för temat?
- Hur ska eleverna använda orden i tal, ledtrådar, meningar eller instruktioner?
- När ska orden återkomma efter att temat är avslutat?

Spell Quest med vikarie

Boken lämpar sig väl för vikariepass eftersom instruktionerna finns på sidan, arbetsformerna återkommer och eleverna ofta kan fortsätta med en bekant uppgiftstyp. Ett bra vikariepass behöver ändå vara tydligt avgränsat. Ange sida, mål, arbetsform och vad eleverna gör när de är färdiga.

Sidor som passar bäst

Välj helst en övningstyp som klassen redan har arbetat med. Choose and check, Fill the

word, Find the pattern, Sort the words, Find the word parts och Check the word är ofta lätta att avgränsa. Fix the text fungerar också om eleverna vet hur rättningen ska skrivas.

Undvik att låta en vikarie som inte känner gruppen introducera första sidan i ett nytt block eller arbeta med Final quest eller Reflection. De momenten ger mer när läraren kan introducera målet, lyssna på elevernas strategier och använda resultatet i fortsatt planering.

Färdigt vikariepass på 40 minuter

Tid	Vikariens instruktion	Elevernas arbete
5 min	Skriv sidnummer och dagens fokus på tavlan. Läs rubrik och instruktion högt.	Slå upp sidan och följ med i instruktionen.
5 min	Gör den första uppgiften tillsammans. Fråga vad som behöver kontrolleras.	Föreslå svar och visa vilken del av ordet som ger en ledtråd.
15 min	Låt eleverna arbeta själva. Hjälプ dem att börja i stödytan på sidan.	Arbeta till den punkt som läraren har angett.
7 min	Låt eleverna jämföra två utvalda svar i par.	Förklara en skillnad, ett mönster eller en rättning.
5 min	Gå igenom några svar gemensamt.	Skriv hela ordet korrekt och markera det som ändrades.
3 min	Avsluta med Quest note eller ett ord att lämna in.	Skriv ett ord, en mening eller en kort förklaring.

Mall att lämna till vikarien

Fyll i	Lärarens anteckning
Sidor	Arbeta på sidan eller sidorna _____
Dagens fokus	Eleverna ska särskilt uppmärksamma _____
Gemensam start	Gör uppgift _____ tillsammans.
Om någon fastnar	Börja med stödytan på sidan / arbeta med _____
När någon är klar	Gör Quest note / skriv en mening / hitta två nya ord med samma mönster.
Avslutning	Samla in _____ / lämna boken öppen på sidan _____

Detta behöver vikarien inte göra

Vikarien behöver inte introducera flera nya stavningsregler, hinna rätta varje ord eller driva arbetet vidare till nästa block. Målet är ett lugnt och avgränsat pass där eleverna använder ett arbetssätt de känner igen och avslutar med korrekt stavning.

Anpassa samma upplägg för olika elever

Hela klassen kan arbeta med samma sida även när stödet behöver se olika ut. Anpassa mängden, graden av muntligt stöd och vad eleven ska göra efter grunduppgiften.

Behov	Anpassning före och under arbetet	Lämplig avslutning
Mer stöd	Välj färre ord. Läs orden tillsammans. Markera var eleven ska titta och låt stödytan vara synlig.	Skriv två korrekta ord och ringa in den viktiga delen.
Grundnivå	Följ sidans instruktion och låt eleven jämföra ett par svar med en kamrat.	Gör Quest note eller förklara en strategi med ett exempel.
Större utmaning	Låt eleven hitta fler ord, skapa en ledtråd eller konstruera en rimlig felstavning.	Skriv en mening och förklara varför stavningen är korrekt.

När elever arbetar i olika takt

Bestäm en gemensam miniminivå: Säg vilken uppgift alla ska göra innan någon går vidare. Då vet eleverna vad som är viktigast.

Ha fasta fortsättningsuppgifter: Använd samma tre val under en period: skriv en mening, hitta ett nytt ord med samma mönster eller skapa en ledtråd till en kamrat.

Låt inte snabbhet styra: En elev som blir klar tidigt ska kontrollera sina svar innan nästa uppgift börjar. Noggrannhet är en del av arbetet.

Korta sätt att följa upp

Läraren behöver inte samla in och rätta varje sida. Välj i stället en kort uppföljning som visar hur eleven tänkte.

- Skriv ett ord från dagens sida utan att titta och kontrollera det sedan.
- Markera den svåraste delen och förklara för en kamrat hur ordet kontrollerades.
- Ge ett nytt exempel på samma bokstavsgrupp, mönster eller orddel.
- Välj ett ord som ska återkomma nästa vecka.

Planeringschecklista

Före passet	Under passet	Efter passet
Välj sida och stavningsfokus. Bestäm ett gemensamt exempel. Ange hur långt eleverna ska arbeta.	Lyssna på hur eleverna resonerar. Påminn om stödet på sidan. Låt eleverna skriva hela ordet korrekt.	Samla ett ord eller en strategi. Notera återkommande fel. Bestäm vad som ska repeteras och när.